

Διάταξη Θεματικής Ενότητας
ΘΕΣΠ613 / Ιστορία και Θεωρία της Υποκριτικής και της Σκηνοθεσίας

Σχολή	ΣΑΚΕ	Σχολής Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών	
Πρόγραμμα Σπουδών	ΘΕΣΠ	Θεατρικές Σπουδές	
Θεματική Ενότητα	ΘΕΣΠ 613	Ιστορία και Θεωρία της Υποκριτικής και της Σκηνοθεσίας	
Επίπεδο	Προπτυχιακό	Μεταπτυχιακό	
		Μάστερ	Διδακτορικό
		√	
Γλώσσα Διδασκαλίας	Ελληνική		
Τύπος Διδασκαλίας	Εξ αποστάσεως		
Τύπος Θεματικής Ενότητας	Υποχρεωτική		Επιλογής
			√
Αριθμός Ομαδικών Συμβουλευτικών Συναντήσεων	3		
Αριθμός Εργασιών	1 (+1 προαιρετική, μόνον όταν δεν εξασφαλίζεται δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις)		
Υπολογισμός Τελικής Βαθμολογίας	Εργασίες	Διαδρ. Δραστ.	Τελικές Εξετάσεις
	30 %	10%	60 %
Αριθμός Ευρωπαϊκών Πιστωτικών Μονάδων (ECTS)	15		

Περιγραφή Θεματικής Ενότητας

Σε αυτήν τη θεματική ενότητα οι φοιτητές εξοικειώνονται με τους κυριότερους άξονες της σκηνικής πράξης, έτσι ώστε να είναι σε θέση να συλλάβουν και να αξιοποιήσουν το δίπλο «κείμενο- παράσταση» δημιουργικά και χωρίς προκαταλήψεις. Η ΘΣΠ613, προβάλλοντας καταρχάς ένα ιστορικό-αισθητικό πλαίσιο της σύγχρονης παραστατικής δημιουργίας, επικεντρώνεται στις βασικές αρχές που διέπουν το έργο του σκηνοθέτη και του ηθοποιού σε συνάρτηση με τα εργαλεία ανάλυσης κειμένου, ερμηνείας και σκηνικής έκφρασης, όπως και με τη σύλληψη και δόμηση ενός ρόλου και μιας παράστασης από το αρχικό στάδιο της επιλογής του έργου και των συνεργατών έως και την πρεμιέρα, αλλά και κατά τη διάρκεια μιας θεατρικής παραγωγής.

Προαπαιτούμενες Θεματικές Ενότητες

Τουλάχιστον δύο (2) από τις εξής ΘΕ: ΘΕΣΠ 511, ΘΕΣΠ 512, ΘΕΣΠ 521, ΘΕΣΠ 522

Σύνθεση Βαθμολογίας			
Τρόπος Αξιολόγησης	Βαρύτητα στον τελικό βαθμό	Φόρτος εργασίας	
		Ώρες	ECTS
Εβδομαδιαία Μελέτη (13 εβδομάδες * ~ 25 ώρες μελέτης ανά εβδ.)	-	~325-390	13
Εργασία 1	30 %	~50-60	2
Εργασία 2			
Διαδραστικές Δραστ.	10%		
Τελική/Επαναληπτική Εξέταση	60 %	3	0
Σύνολο	100%	375-450	15
Κανονισμοί Βαθμολογίας και Τρόποι Αξιολόγησης			
<ul style="list-style-type: none"> • Ένας/Μια φοιτητής/-τρια βαθμολογείται με 10, αν συγκεντρώσει το 100% της πιθανής βαθμολόγησης. • Ένας/Μια φοιτητής/-τρια βαθμολογείται με 9, αν συγκεντρώσει το 90% της πιθανής βαθμολόγησης, και ούτω καθεξής. • Βαθμός επιτυχίας (Passing rate) <ul style="list-style-type: none"> • 10% βαθμολογίες Διαδραστικών Δραστηριοτήτων (ΔΔ). Η κάθε ΔΔ βαθμολογείται με 1 (Pass) ή 0 (Fail). • 30% βαθμολογίες εργασιών. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Η εκπόνηση τουλάχιστο μιας εργασίας είναι υποχρεωτική. Δεύτερη εργασία εκπονείται μόνον εφόσον ο φοιτητής/ φοιτήτρια δεν κατοχυρώσει δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις με τη βαθμολογία της πρώτης εργασίας. Σε αυτή την περίπτωση, λαμβάνεται υπόψη μόνο ο βαθμός της 2^{ης} εργασίας (εφόσον είναι ≥ 5) και για την 1^η εργασία ο διδάσκων δεν καταχωρίζει βαθμό (αφήνει το σχετικό πεδίο κενό). ▪ Στην περίπτωση που υποβληθούν 2 εργασίες, ο Βαθμός είναι ο ΜΟ των βαθμολογιών των 2 εργασιών • 60% Τελικής εξέτασης. Ως βαθμολογική βάση στην τελική εξέταση θεωρείται το 50% του άριστα. • Για να κατοχυρώσει ο φοιτητής δικαίωμα συμμετοχής στην εξέταση θα πρέπει να πληροί και τις 2 κάτω προϋποθέσεις: <ul style="list-style-type: none"> • Να έχει λάβει τουλάχιστο το 50% του δυνατικού άριστα που αντιστοιχεί στις ΔΔ • Να έχει λάβει τουλάχιστον 50% του δυνατικού άριστα που αντιστοιχεί στις εργασίες • Αν ένας/μια φοιτητής/-τρια συγκεντρώσει βαθμολογία με δεκαδικό ψηφίο, τότε αυτό στρογγυλεύεται προς στην πλησιέστερη μισή μονάδα. 			

Κύριες δεξιότητες που θα πρέπει να αναπτυχθούν

Ο/Η φοιτητής/-τρια που θα ολοκληρώσει επιτυχώς την εν λόγω Θεματική Ενότητα, αναμένεται ότι θα είναι σε θέση να:

- Αναφέρει βασικούς σταθμούς στην ιστορία της σκηνοθεσίας του 20ου αιώνα στο παγκόσμιο θέατρο.
- Γνωρίζει τις πιο σημαντικές τάσεις στο σύγχρονο σκηνοθετικό τοπίο στο θέατρο της Δύσης και να είναι εξοικειωμένος με το έργο, το καλλιτεχνικό ύφος, αλλά και εμβληματικές τεχνικές σημαντικών σκηνοθετών αλλά και θεωρητικών της σκηνικής πράξης (Craig, Meyerhold, Reinhardt, Artaud, Brecht, Beckett, Brook, Wilson, Mnouchkine, Le Compte, κ.ά.)
- Εντοπίζει και να στέκεται κριτικά απέναντι σε διαφορετικές υποκριτικές προσεγγίσεις.
- Αναγνωρίζει θεμελιώδη στοιχεία εκπαίδευσης (training) του ηθοποιού και βασικά υποκριτικά συστήματα (Stanislavski, Meyerhold, Grotowski κ.ο.κ.)
- Συμμετέχει ενεργά στη διαδικασία προετοιμασίας μίας παράστασης, συνεισφέροντας υποκριτικά, εφόσον του ζητηθεί.
- Αναλύει έναν δραματικό χαρακτήρα αλλά και να ερμηνεύει τα κίνητρα και τις δράσεις των χαρακτήρων σκηνικά μέσα από μία προσωπική οπτική γωνία.
- Κατανοεί τη σημασία και τη λειτουργία απαραίτητων συστατικών της υποκριτικής τέχνης, όπως η παρατήρηση, η συγκέντρωση, η φαντασία, και η ερμηνεία.
- Διαχειρίζεται βασικές ασκήσεις αυτοσχεδιασμού.
- Αναφέρει σύγχρονες τάσεις στον χώρο των παραστατικών τεχνών, στο βαθμό που αυτές καθορίζουν τη σκηνοθετική και υποκριτική διαδικασία (π.χ. θέατρο επιπόησης, μεταδραματικό θέατρο, cyber performance, κ.ο.κ.).

Αναμενόμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Ο/Η φοιτητής/-τρια που θα ολοκληρώσει επιτυχώς την εν λόγω Θεματική Ενότητα, αναμένεται ότι θα είναι σε θέση να:

Γνώση (Knowledge)

- Αναφέρει κυρίαρχες θεωρίες στο χώρο της σκηνοθεσίας και της υποκριτικής.
- Γνωρίζει να διακρίνει τις υποκριτικές τεχνικές.
- Γνωρίζει βασικές πληροφορίες σχετικά με την ερμηνεία του σκηνικού χώρου και χρόνου από το σκηνοθέτη, μέσω των συνεργατών του.
- Αποκτήσει καλή γνώση της υποκριτικής και σκηνοθετικής ορολογίας.

Κατανόηση (Comprehension)

- Αντιλαμβάνεται τα βασικά στοιχεία της σκηνοθετικής τέχνης: σύνθεση, εικονοποίηση, κίνηση, χειρονομία
- Κατανοεί και να εφαρμόζει τους βασικούς μηχανισμούς της ανάλυσης κειμένου στη διαδικασία της πρόβας.
- Έχει σαφή αντίληψη των δραματικών σημείων και στοιχείων ενός έργου στο σύνολό του, ή μίας μεμονωμένης σκηνής.
- Αντιλαμβάνεται τις βασικές συγκρούσεις του έργου και να ερμηνεύει το κείμενο ανάλογα

Εφαρμογή (Application)

- Εφαρμόζει, μετά από ενδελεχή αξιολόγηση, συγκεκριμένες τεχνικές σκηνοθεσίας σε επιλεγμένες σκηνές.
- Προκρίνει προσωπικά ερμηνευτικά αλλά και αισθητικά κριτήρια.
- Αναπτύσσει εργαλεία για να κατανοεί και να αντιλαμβάνεται τη λειτουργία της σκηνικής δράσης.
- Αναπτύξει, στο μέτρο του δυνατού, μία προσωπική μέθοδο προσέγγισης ενός ρόλου.

Ανάλυση (Analysis)

- Αναλύει με σαφή και τεκμηριωμένο τρόπο τις διαφορετικές σκηνοθετικές και υποκριτικές μεθόδους και αισθητικές φόρμες.
- Αναλύει, στο μέτρο του δυνατού, την προσέγγιση του ηθοποιού στο χτίσιμο του ρόλου του.
- Αναλύει σύγχρονες τάσεις της υποκριτικής και σκηνοθεσίας.

Σύνθεση (Synthesis)

- Διατυπώνει γραπτά, σε δόκιμο ακαδημαϊκό λόγο, απόψεις για σημαντικά σκηνοθετικά και υποκριτικά ρεύματα στο θέατρο.
- Παράγει δόκιμο ακαδημαϊκό λόγο χρησιμοποιώντας καθιερωμένη ορολογία, συγκροτώντας δομημένο κείμενο και χρησιμοποιώντας επιστημονική βιβλιογραφία.
- Προτείνει τεκμηριωμένες ερμηνείες για φαινόμενα και εξελίξεις στον χώρο της σύγχρονης σκηνοθεσίας και υποκριτικής (20ός και 21ος αιώνας).
- Συνθέτει γραπτός σε ένα συνεκτικό και ενιαίο όλο αποκτηθείσες γνώσεις, ερευνητικά δεδομένα, παρατηρήσεις και ερμηνείες έγκριτων μελετητών.

Αξιολόγηση

- Αξιολογεί τη συμβολή των βασικών θεωριών των πρωτοπόρων της σκηνοθεσίας και της υποκριτικής στη διαμόρφωση τάσεων και ρευμάτων στο σύγχρονο θεατρικό τοπίο διεθνώς.

Βιβλιογραφία

Υποχρεωτική Βιβλιογραφία

- Sidiropoulou, A. *Authoring Performance: the Director in Contemporary Theatre*. New York: Palgrave Macmillan, 2011.
- Στανισλάβσκι, Κ. *Ένας Ηθοποιός Δημιουργείται*. Αθήνα: Γκόνης, 1999.
- Σαίξπηρ, Ο. *Βασιλιάς Ληρ*. Μετ. Ερρίκος Μπελιές. Αθήνα: Κέδρος, 2006.
- Ibsen, H. *Η Κυρά της Θάλασσας*. Μετ. Μαργαρίτα Μέλμπεργκ. Αθήνα: Νεφέλη, 2010.
- Miller, A. *Ο Θάνατος του Εμποράκου*. Μετ. Ερρίκος Μπελιές. Αθήνα: Πατάκης, 2003.

Βιβλιογραφία Επιλογής:

1. Αγγλόφωνη βιβλιογραφία

- Bloom, M. *Thinking Like a Director: A Practical Handbook*. New York: Faber and Faber, 2001.
- Bogart, A. *A Director Prepares*. London: Routledge, 2001.
- Cole, T. and H. K. Chinoy (eds.). *Actors on Acting*. New York: Crown Publishers, 1970.
- _____ (eds.). *Directors on Directing*. The Bobbs-Merrill Company, Inc., 1963.
- Cohen, R. and J. Harrop (eds.). *Creative Play Direction*. (2nd Edition). Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall, 1983.
- Craig, E. G. *On The Art of the Theatre*. 1911. Edited by Franc Champerlain. London and New York: Routledge, 2009.
- Dezseran, L. *The Student Actor's Handbook. Theatre Games and Exercises*. Mountain View, California: Mayfield Pub Company, 1975.
- Heddon, D. and J. Milling. *Devising Performance. A Critical History*. New York: Palgrave, 2006.
- Hodge, A. *Twentieth Century Actor Training*. London; New York: Routledge, 2000.
- Hodge, F. and M. McLain. *Play Directing; Analysis, Communication, and Style*. (Sixth edition) Boston: Pearson-Allyn and Bacon, 2005.
- Innes, C. and M. Shevtsova (eds.). *The Cambridge Introduction to Theatre Directing*. Cambridge: Cambridge University Press, 2013.
- Meyer-Dinkgrafe, D. *Approaches to Acting*. London and New York: Continuum, 2001.
- Mitter, S. and M. Shevtsova (eds.). *Fifty Key Theatre Directors*. London and New York: Routledge, 2005.
- Mitter, S. *Systems of Rehearsal. Stanislavsky, Brecht, Grotowski, and Brook*. London and New York: Routledge, 1992.
- Panet, B. *Essential Acting*. London and New York: Routledge, 2009.
- Rees, M. and J. Staniunas. *Between Director and Actor: Strategies for Effective Performance*. London: Heinemann Drama, 2002.
- Sidiropoulou, A. *Authoring Performance: the Director in Contemporary Theatre*. New York: Palgrave Macmillan, 2011.

- Zarrilli, P. *Acting (Re)Considered*. London and New York: Routledge, 2002.

2. Ελληνόφωνη Βιβλιογραφία

- Αρτώ, Α. *Το Θέατρο και το Είδωλό του*. Αθήνα: Δωδώνη, 1992.
- Bablet, D. *Ιστορία Σύγχρονης Σκηνοθεσίας. 1ος τόμος: 1887-1914*. Θεσσαλονίκη: University Studio Press, 2008.
- Γκροτόφσκι, Γ. *Για Ένα Φτωχό Θέατρο*. Αθήνα: Θεωρία, 1982.
- Μέγιερχολντ, Β.Ε. *Κείμενα για το Θέατρο*. Αθήνα: Ιθάκη, 1982.
- Παβίς, Π. *Λεξικό του Θεάτρου*. Αθήνα: Gutenberg, 2006.
- Πατσαλίδης, Σ. *Από την Αναπαράσταση στην Παράσταση*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 2004.
- Τσέχοφ, Μ. *Για τον Ηθοποιό*. Αθήνα: Μεταίχμιο, 2008.

Επιπρόσθετα θα δίδεται συμπληρωματικό υλικό ανά εβδομάδα.